

KONFERENCJA ŻOŁNIERZE ŚLĄSCY W KAMPANII WŁOSKIEJ 1943 - 1945

**Muzeum w Mikołowie 11 kwietnia 2025 roku
godzina 11:15**

- 11:15 - Otwarcie konferencji, dyr. Muzeum w Mikołowie Wojciech Szwiec
- 11:30 - "Polacy w Wehrmachcie 15 lat później", prof. Ryszard Kaczmarek
- 12:15 - "Między Monte Cassino, a Bolonią", dr Aneta Hoffmann
- 12:45 - Przerwa
- 13:15 - "Zachowaj pamięć o dziadku - projekt upamiętniający weteranów kampanii włoskiej", Jan i Henryk Szoltysek
- 13:45 - Dyskusja i zamknięcie konferencji

Projekt Pana Henryka Szoltyśka objęty honorowym patronatem przez Marszałka Województwa Śląskiego Wojciecha Saługę.

Prowadzony przez Muzeum w Mikołowie i Miejską Bibliotekę Publiczną w Łaziskach Górnych,

przy współpracy z Biblioteką Śląską, Mikołowskim Towarzystwem Historycznym, Miejską Biblioteką Publiczną w Mikołowie, Miejską Biblioteką Publiczną w Orzeszu, Gminną Biblioteką Publiczną w Wyrach, Miejską Biblioteką Publiczną w Tychach, Miejską Biblioteką Publiczną w Rudzie Śląskiej, Miejsko-Powiatową Biblioteką Publiczną w Pszczynie, Miejską Biblioteką Publiczną w Czechowicach-Dziedzicach.

MIKOŁÓW 11 KWIECIEŃ 2025

✦ ZACHOWAJ PAMIĘĆ ✦ O DZIADKU

Ślężacy w Kampanii Włoskiej
1943-1945

**Pomóż nam stworzyć bazę
uczestników Kampanii Włoskiej**

Jeżeli posiadasz informacje na temat historii swoich krewnych lub znajomych, uczestników kampanii włoskiej w latach 1943-45 skontaktuj się z nami:

- prześlij dane na adres: szlakanders@gmail.com
- zadzwoń do Muzeum w Mikołowie - nr tel. 570 360 927
- lub pozostaw dane na formularzu pobranym w Twojej bibliotece.

Projekt Pana Henryka Szoltyśka
prowadzony przez Muzeum w Mikołowie i Miejską Bibliotekę Publiczną w Łaziskach Górnych,

przy współpracy z Biblioteką Śląską, Mikołowskim Towarzystwem Historycznym,
Miejską Biblioteką Publiczną w Mikołowie, Miejską Biblioteką Publiczną w Orzeszu,
Gminną Biblioteką Publiczną w Wyrach, Miejską Biblioteką Publiczną w Tychach,
Miejską Biblioteką Publiczną w Rudzie Śląskiej, Miejsko-Powiatową Biblioteką Publiczną w Pszczynie,
Miejską Biblioteką Publiczną w Czechowicach-Dziedzicach.

PROGRAM TRZECIEJ CZĘŚCI

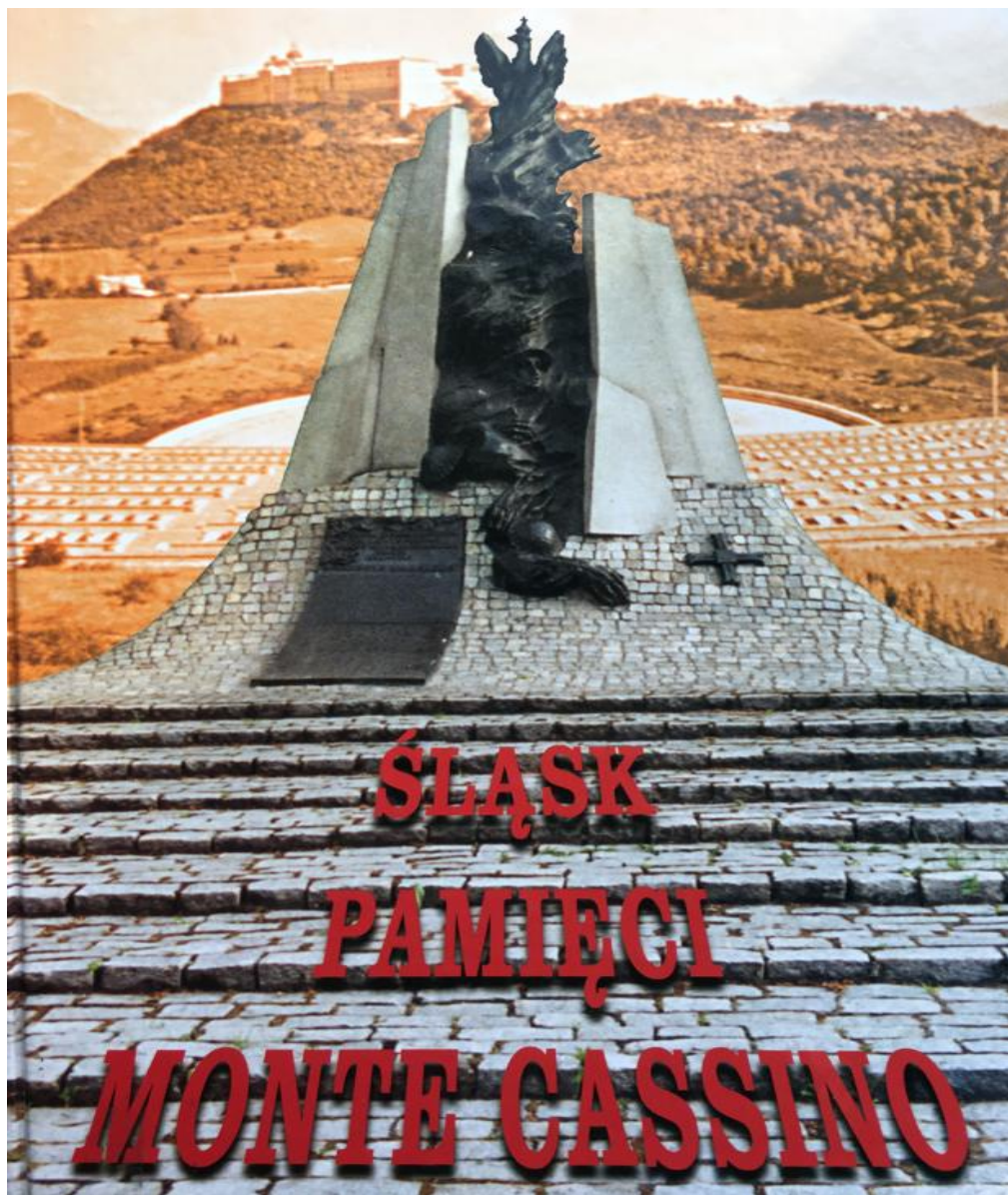
HENRYK SZOŁTYSEK

- „Zachowaj pamięć o dziadku” - kryteria włączenia weteranów do rejestru
- Podział na 8 umownych obszarów regionu Górnego Śląska

JAN SZOŁTYSEK

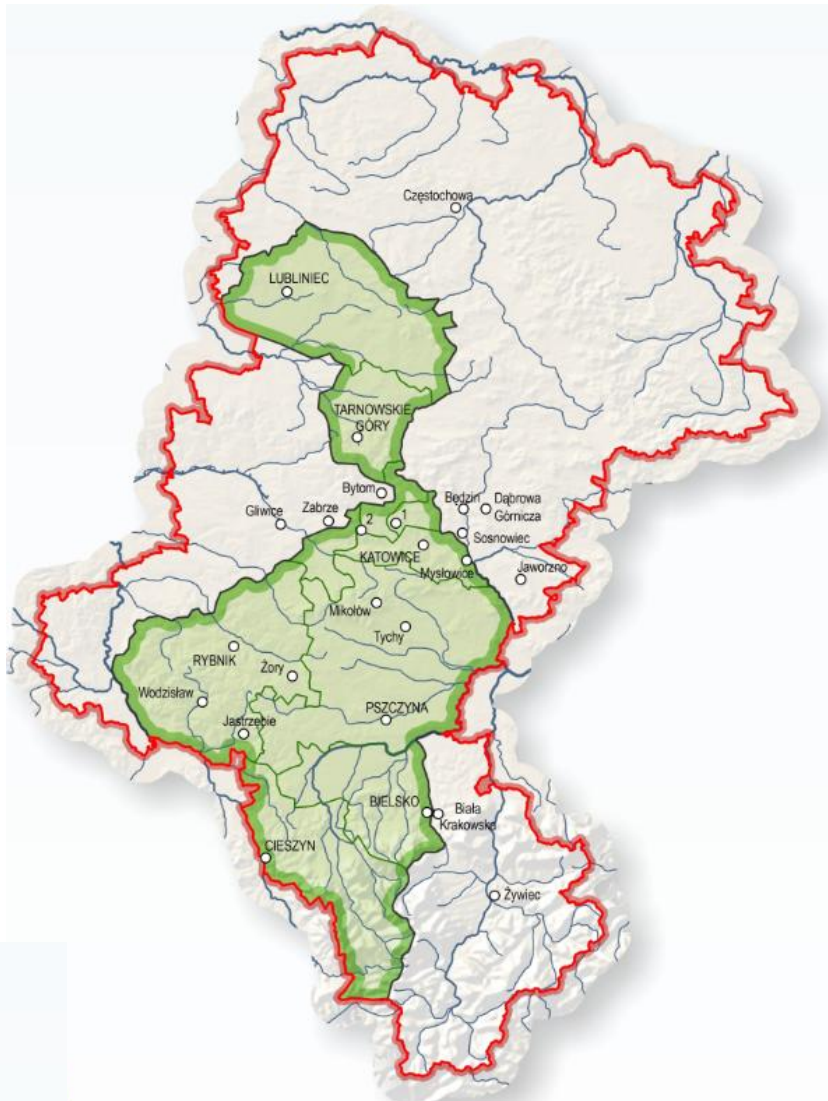
- Wędrówka Wiktora
– kierunek Matera i Predappio
- Bitwa o Bolonię widziana oczyma kanoniera 10 Pułku Artylerii Ciężkiej i nie tylko

PROFESOR WITOLD ŻDANOWICZ - INICJATOR BUDOWY POMNIKA BOHATERÓW MONTE CASSINO W ZABRZU

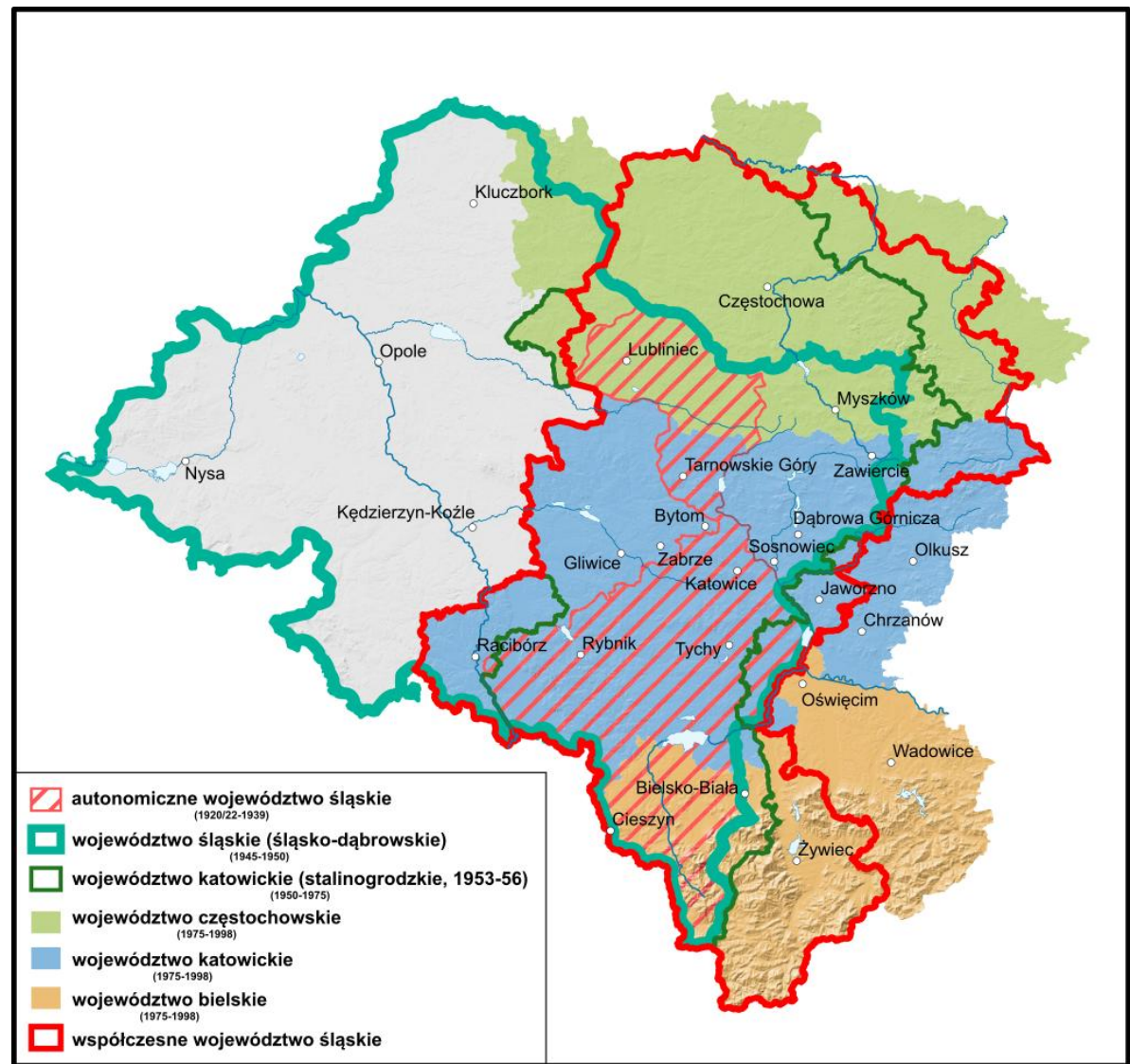
- Monografie
„Śląsk pamięci Monte Cassino” 1999
„Monte Cassino, Ankona, Bolonia” 2004
- Lista Montekasyńczyków mieszkających po wojnie na terenie województwa katowickiego w granicach administracyjnych z 1975 roku obejmuje 216 żołnierzy
- Wśród 216 żołnierzy wykazu profesora Witolda Żdanowicza są zarówno rodowici Ślązacy, Zagłębianie, jak i przybysze ze wschodnich terenów przedwojennej Polski
- Po 20 latach od wydania monografii profesora W. Żdanowicza pojawiają się nowe możliwości archiwizacji danych o weteranach

ŻOŁNIERZ ŚLĄSKI W PROJEKCIE ZACHOWAJ PAMIĘĆ O DZIADKU - GRANICE

Autonomiczne województwo śląskie 1922 -1939:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b3/Wojew%C3%B3dztwo_%C5%9B%C4%85skie%28Silesian_Voivodeship%2C_II_RP%29.png

Ewolucja terytorialna województwa śląskiego (katowickiego) od 1920 roku:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojew%C3%B3dztwo_%C5%9B%C4%85skie#/media/Plik:Silesian_Voivodeship_territorial_evolution_PL.svg

GÓRNY ŚLĄSK W OBSZARACH UMOWNIE STWORZONYCH DLA POTRZEB PROJEKTU „ZACHOWAJ PAMIĘĆ O DZIADKU”

Lp	Nazwa obszaru	Charakterystyka granic obszaru Śląska
1.	Gliwice, Zabrze, Bytom	Miasta w III Rzeszy w granicach z 1938 roku
2	Katowice	Miasto z dzielnicami Dąbrówka, Janów, Ligota, Szopienice i Wełnowiec w granicach z 1938 r.
3.	Północnośląski	Chorzów, Łagiewniki, Kończyce, Makoszowy, Mysłowice, Pawłów, Siemianowice, Świętochłowice, powiat tarnogórski i lubliniecki w granicach z 1938 roku
4.	Opole/ Racibórz	Województwo opolskie z 1999 r. i powiat raciborski w granicach z 1938 roku
5.	Pszczynski	Pow. pszczyński w granicach z 1938 roku z miejsc. Bieruń, Mikołów, Murcki, Panewniki, Piotrowice, Pszczyną i Tychy
6.	Ruda Śląska	Ruda Śląska w granicach z 2006 r.
7.	Rybnicki	Powiat rybnicki z 1938 roku z miastami Rybnik, Knurów, Wodzisław, Żory
8.	Bielsko - Biała/Cieszyn	Miasto Bielsko - Biała, powiat bielski oraz cieszyński w granicach z 1999 r.

KRYTERIA WŁĄCZENIA WETERANA DO PROJEKTU*

1. Urodzenie się lub zamieszkanie w jednym z 8 obszarów Śląska w którymkolwiek okresie życia
2. Udział w formacji wojskowej funkcjonującej w latach 1943 - 1945 we Włoszech

*Dane obejmują żołnierzy śląskich, których pochowano na cmentarzach wojennych we Włoszech, jak i zidentyfikowanych przez autora weteranów, którzy przeżyli wojnę. Do rejestrów włączono dodatkowo dwójkę Ślązaków - żołnierzy Wehrmachtu opisanych przez A. Lyskę w „Duchach Wojny. Tom 9”, jednego Mikołowianina wymienionego jako żołnierza Wehrmachtu w monografii „Mikołów z perspektywy 150 lat” autorstwa R. Szendzielarza i B. Bromboszcza oraz dwóch innych żołnierzy Wehrmachtu (z Mikołowa i Ornontowic) zarchiwizowanych w Muzeum w Mikołowie.

TRZY WYKAZY ŻOŁNIERZY W KAŻDYM OBSZARZE GEOGRAFICZNYM

1. Spis żołnierzy poległych pod Monte Cassino
2. Rejestr weteranów, którzy walczyli pod Monte Cassino i otrzymali Krzyż Pamiątkowy Monte Cassino
3. Wykaz żołnierzy, którzy brali udział w innych działaniach militarnych w czasie kampanii włoskiej 1943 - 1945

LICZBY ŻOŁNIERZY ŚLĄSKICH BIORĄCYCH UDZIAŁ W KAMPANII WŁOSKIEJ 1943 – 1945 W PODZIALE NA UMOWNIE STWORZONE OBSZARY

Lp	Nazwa obszaru	Charakterystyka granic obszaru Śląska	Liczba żołnierzy
1.	Gliwice, Zabrze, Bytom	Miasta w III Rzeszy w granicach z 1938 roku	80
2	Katowice	Miasto z dzielnicami Dąbrówka, Janów, Ligota, Szopienice i Wełnowiec w granicach z 1938 r.	73
3.	Północnośląski	Chorzów, Łagiewniki, Kończyce, Makoszowy, Mysłowice, Pawłów, Siemianowice, Świętochłowice, powiat tarnogórski i lubliniecki w granicach z 1938 roku	116
4.	Opole/ Racibórz	Województwo opolskie z 1999 r. i powiat raciborski w granicach z 1938 roku	66
5.	Pszczczyński	Pow. pszczyński w granicach z 1938 roku z miejsc. Bieruń, Mikołów, Murcki, Panewniki, Piotrowice, Pszczyną i Tychy	103
6.	Ruda Śląska	Ruda Śląska w granicach z 2006 r.	43
7.	Rybnicki	Powiat rybnicki z 1938 roku z miastami Rybnik, Knurów, Wodzisław, Żory	92
8.	Bielsko - Biała/Cieszyn	Miasto Bielsko - Biała, powiat bielski oraz cieszyński w granicach z 1999 r.	120
	Podsumowanie		693

LICZBY ŻOŁNIERZY ŚLĄSKICH POCHOWANYCH WE WŁOSZECH NA POLSKICH CMENTARZACH WOJENNYCH
W ZESTAWIENIU Z CAŁKOWITĄ LICZBĄ POLSKICH ŻOŁNIERZY NA CMENTARZU

REGION	CASAMA -SSIMA	MONTE CASSINO	LORETO	BOLONIA	RAZEM
Ślężacy ogółem	47	19	57	213	336
Całkowita liczba żołnierzy	429	1048	1081	1432	3990
Odsetek Ślężaków	11%	2%	5%	15%	8%

Lokalizacja polskich cmentarzy wojennych naniesione przez autora na mapę Włoch z miejscowościami, w których przebywał jeden z żołnierzy Ziemi Pszczyńskiej Wiktor Szołtysek w latach 1944 - 1946,za: „Po obu stronach frontu”, W. Szołtysek, 2 wydanie, str. 8.

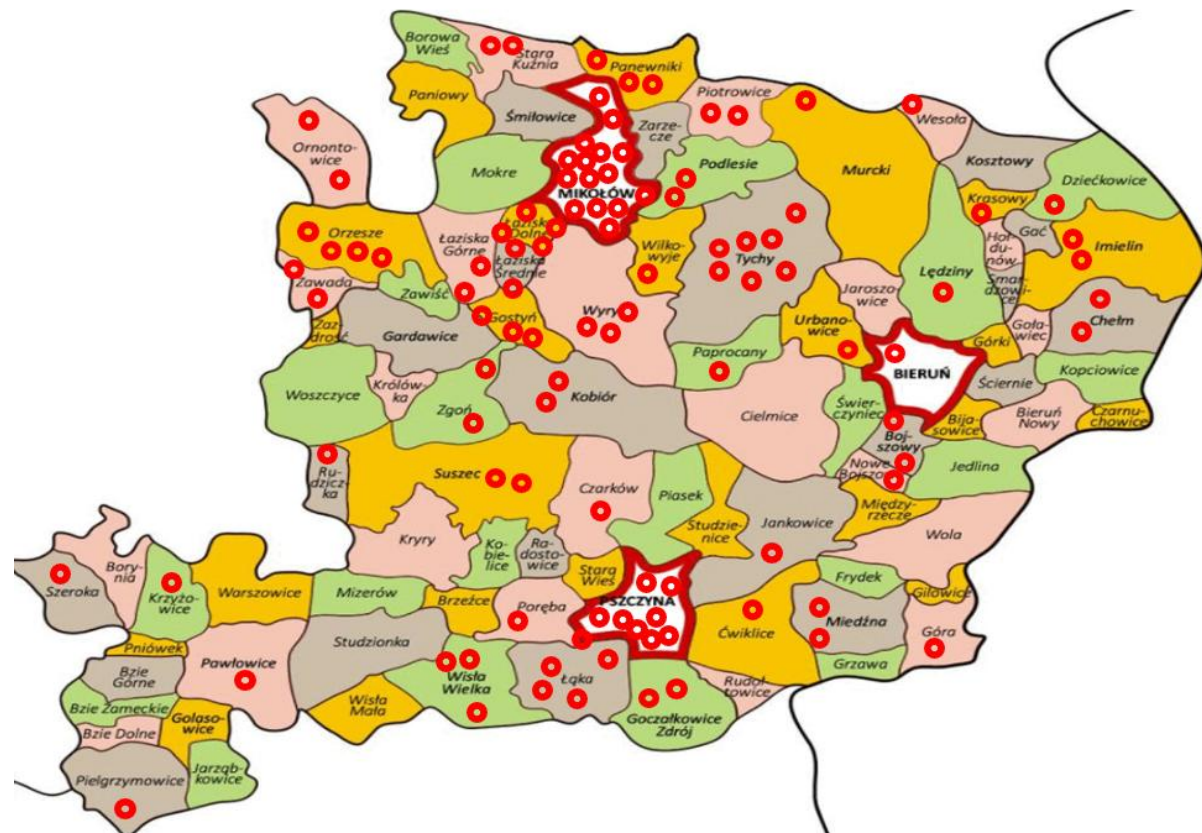
ŻOŁNIERZE ZIEMII PSZCZYŃSKIEJ BIORĄCY UDZIAŁ W KAMPANII WŁOSKIEJ

- TROCHĘ STATYSTYKI

- Żołnierze , którzy zginęli pod Monte Cassino 7
- Żołnierze pochowani w Casamassima 10
- Żołnierze na cmentarzu polskim w Loreto 5
- Żołnierze pochowani na cmentarzu polskim w Bolonii 29
- Żołnierze zmarli poza Polską w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych 5

Alfons Mrzyk
19.04.1924
11.04.2023

Powiat pszczyński w granicach z 1938 roku.

Lokalizacje **103** miejsc urodzenia lub zamieszkania uczestników kampanii włoskiej 1943 - 1945, które autor wprowadził na mapę woj. pszczyńskiego , dostęp:

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/95/Pszczyna-territorial-changes-1945-1998.gif>,

GROBY WETERANÓW KAMAPANII WŁOSKIEJ POWIATU MIKOŁOWSKIEGO

- MIEJSCA POCHÓWKU Z OPISEM

Lp.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia/ zamieszkania	Stop./Jednostka wojskowa/ udział w bitwach	Data śmierci	Miejsce śmierci/ pochówku	Źródło
1.	Gabor Alojzy	09.08.1897	Kobyła pow. Racibórz	Chor.3 DSK, j.zaop. transp., M.Cassino	22.08.1961	Mikołów, Cm. par. Św.Wojc.1BP/2/6	3.
2.	Grajcar Józef	03.03.1925	Orzesze	St. Strz. 7 Baon. Strzelców	11.04.1945	Bolonia, sek. 21-G, gr.6	1.
3.	Gruszczyńska Helena	07.03.1926	Brak danych	317 K.T.,udział w bitwie o MC, Bol.	28.02.1997	Mikołów, Cm. par. Św.Wojc.1AP/1/15	2.
4.	Halski Konrad	19.02.1927	Mikołów	Wehrm, 2KP, kiero wca gen. Andersa	06.11.2019	Mikołów, Cm. Salw.G/4/3	3.
5.	Jeleń Józef	15.02.1909	Mikołów	Strz., Baon. KMC Ochr.Sztabu 2KP,	20.12.1993	Mikołów, Cm. par. Św.Wojc.4BP/8/14	4.
6.	Kajosz Alojzy	29.07.1920	Mikołów	Afrika Korps,2KP,7 Pułk, Art. P-panc.	10.01.1976	Mikołów, Cm. par. Św.Wojc.1BL/4/16	3.
7.	Krzywoń Józef	22.01.1900	Mikołów	2 KP, 3SBSK, w San Basilio k/Matery	21.11.1962	Mikołów, Cm. par. Św.Wojc.1BP/13/20	3.
8.	Kurpas Alfred	31.03.1925	Łaziska Górne	Strze. 16 Baon. Strzelców	15.04.1944	Bolonia, sek. 14-F, gr.3	1.
9.	Malejka Alojzy	10.02.1924	Mikołów	Wehrmacht, st. szer.	01.04.1944	M.Cassino, poch. w Pomezia , B, gr.466	3.
10.	Fryderyk Mandera	19.09.1915	Gliwice / Mikołów	Podp., 7 Pułk Art. Przeciwp.	12.05.1944	M.Cassino,Cm. pol. Sekt. 2-E, gr. 6	2.
11.	Mikołaszek Józef	01.10.1905	Mikołów	Wehrmacht, Jugosławia ,2KP	24.01.1981	Mikołów, Cm. par. Św.Wojc.1BP/25/9	3.
12.	Milejski Jan	09.02.1898	Ułudza k/Zawiercia	2KP, Oddz. Sanit. Bryg. Strz KMC	24.03.1978	Mikołów, Cm. par. Św.Wojc.3BP/22/6	3.
13.	Muszer Augustyn	03.08.1906	Łaziska Dolne	Wehrm, 20.2.1944 PSZ 17 Komp.War.	13.06.1979.	Cm. K. w Orzeszu, nr sekt. A/17/367	3.
14.	Muszer Józef	27.02.1914	Łaziska Dolne	Kpr.15 Baon. Strzelców	09.08.1944	Loreto, sek. 15-C, gr.14	1.

15.	Nowak Stefan	07.12.1924	Mikołów	Wehr., 2KP 04.1945 -05.1946 Fornowa	11.09.2006	Mikołów, Cm. par. Św.Wojc.3AP/4/6	3.
16.	Pach Antoni	23.05.1919	Mikołów	Wehrm., Norw., Fr.Włochy, 2 KP	13.07.1968	Mikołów, Cm. par. Św.Wojc.3BP/16/4	3.
17.	Piszczyk Jan	15.01.1906	Łaziska Dolne	Strzelec	25.04.1945	Casamassima sek.11-E, 11	1.
18.	Rzepka Paweł	01.06.1921	Łaziska Dolne	Strzel., 2 Baon. Komandosów	19.04.1945	Bolonia, sek. 7-G, gr.8	1.
19.	Skrzypczyk Paweł	24.05.1925	Orzesze	Wehr.,28.08.1943, 2KPkan.,16.05.1945	13.03.2016	Gostyń Śląska sek.4, 1, gr. 580	3.
20.	Szołtysek Wiktor	03.11.1925	Wyrzy	Wehr.,362 D.Piech. 3 DSK, 10 PAC	21.11.1971	Gostyń Śląska sek.8/2/781	5.
21.	Twardzik Robert	04.06.1926	Zawada (ob. w gm. Orzesze)	St. Strzel., 2 Baon. Strzelców	21.04.1945	Bolonia, sek. 16 - B, gr.5	1.
22.	Utzka Herman	02.01.1916	Łaziska Średnie	Strzelec	09.06.1945	Casamassima, sek.4-E, gr. 1	1.
23.	Widera Paweł	28.05.1923	Łaziska Średnie	Ułan, 25 Pułk Ułanów Wielkop.	01.01.1946	Bolonia, sek. 8-X, gr.5	1.
24.	Widera Stefan	31.10.1922	Mikołów	Ułan, 25 Pułk Ułanów Wielkop.	08.09.1945	Bolonia, sek. 8-M, gr.2	1.

1.strona internetowa cmpi.fondazionemm2ceu/search_pl/,

2.Baza żołnierzy 2 KP fundacji „Znaki Pamięci”: <http://baza.indeks2kp.pl/baza-grobow/entry/4825/>,

3.„Zachowaj pamięć o dziadku”.Projekt prowadzony przez Muzeum w Mikołowie, Mikołowskie Towarzystwo Historyczne oraz sieć bibliotek woj. śląskiego: Bibliotekę Śląska w Katowicach, Bibliotekę Miejską w Czechowicach - Dziedzicach, Miejską Bibliotekę Publiczną w Łaziskach Górnych, Bibliotekę Miejską w Mikołowie, Gminną Bibliotekę Publiczną w Wyrach, Miejską Bibliotekę w Orzeszu, Bibliotekę Miejsko - Powiatową w Pszczynie, Bibliotekę Miejską w Rudzie Śląskiej - Chebziu oraz w Bibliotece Miejskiej w Tychach.Poza celem edukacyjnym główny cel projektu to rozszerzenie bazy żołnierzy śląskich, biorących udział w Kampanii Włoskiej 1943 – 1945

4. Żdanowicz W., Śląsk pamięci Monte Cassino, Muzeum Śląskie, Katowice 1999

5.Szołtysek W., Po obu stronach frontu. Dziennik śląskiego żołnierza 1943 - 1947, Mikołów - Toronto, 2021

Jan Biela

Józef Bromboszcz

Alojzy Gabor

Konrad Halski

Alojzy Kajosz

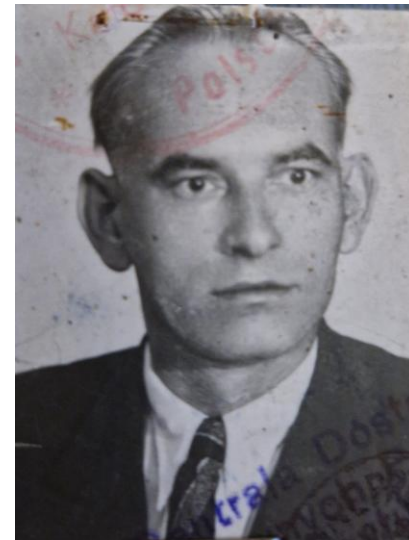
Józef Krzywoń

Edward Malczyk

Fryderyk Mandera

Józef Mikołaszek

Jan Milejski

Augustyn Muszer

Stefan Nowak

Antoni Pach

Paweł Skrzypczyk

Wiktor Szofłysek

ks. Rafał Grządziel

Jan Marniok

Alojzy Leśnik

Witold Żdanowicz 2005

Biskup polowy
Józef Gawlina

Józef Wawrzyczek - ostatni żyjący weteran?

Aleksander Hochberg

Alfons Mrzyk

Józef Bromboszcz

DOTYCHCZASOWE WYNIKI PROJEKTU „ZACHOWAJ PAMIĘĆ O DZIADKU” Z KAMPANII WŁOSKIEJ

- Liczba żołnierzy w rejestrze: 693
- Ślężacy pochowani na polskich cmentarzach wojennych we Włoszech: 336
- Liczba weteranów w pow. pszczyńskim z 1938 r.: 103
- Ślężacy w powiecie mikołowskim: 38
- Projekt wystawy edukacyjnej „Ślężacy pod dowództwem gen. W. Andersa w 80 rocznicę zdobycia Bolonii” złożony przez Fundację Znaki Pamięci w Urzędzie ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych
- Badania imiennego wykazu Ślężaków wyzwalających Bolonię we współpracy z Fundacją Znaki Pamięci

Antoni Pach: żołnierz z Mikołowa – pierwszy z lewej strony, Kompania Sanitarna 2 Brygady Pancernej w jednej z miejscowości wyzwolonej przez Polaków nacierających na Bolonię: kwiecień 1945, zdjęcie z monografii „2 Korpus Polski” Z. Wawer, T. Kondracki, M. Skotnicki, str. 249.

ŚLĄSCY WYZWOLICIELE BOLONII¹

Lp.	Nazwisko i imię	Data urodzenia	Miejsce urodzenia	Stop./Jednostka wojskowa	Data śmierci	Miejsce śmierci/pochówku
1.	Brachman Henryk	26.03.1926	Jejkowice , woj. śląskie	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
2.	Brackiewicz Jan	22.11.1922	Kończyce Małe pow. Cieszyn	Kpr., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
3.	Brudek Augustyn	02.12.1913	Łąka /k Pszczyny	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
4.	Burjan Władysław	13.04.1922	Puńców , pow. Cieszyn	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
5.	Bryłka Ludwik	20.06.1918	Chorzów	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
6.	Chwałek Franciszek	26.05.1926	Świętochłowice	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
7.	Grzelec Czesław	04.01.1924	Brzezinka , pow. Katowice	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
8.	Grzondziel Rafał	19.10. 1912	Panewniki , pow. Pszczyna	Ks. Kpt. Kapelan 9 Bat. Strz. Karp. 3 Bryg. 3 DSK	22.12.1998	Wilno, Ontario Kanada
9.	Heller Ludwik	12.09.1926	Brenna , pow. Cieszyn	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
10.	Juraszczyk Franciszek	28.11.1926	pow. Rybnik	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych

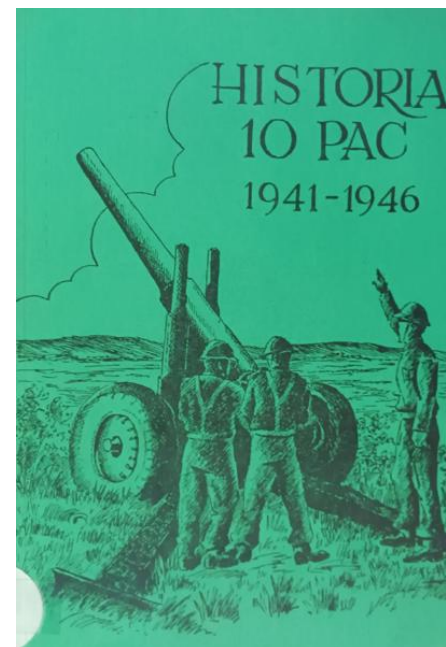
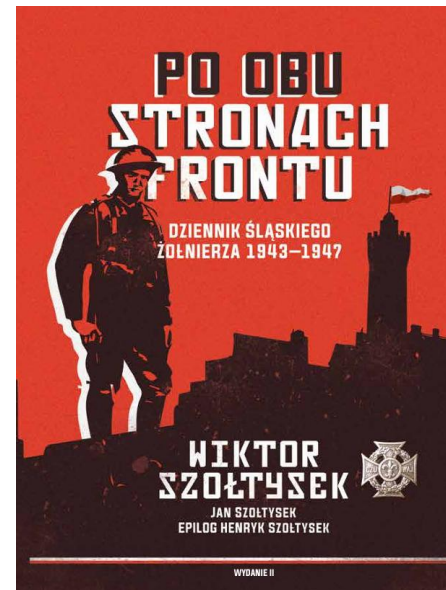
11.	Kontny Jan	23.05.1922	Szopienice, pow.Katowice	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
12.	Latusek Wiktor	22.07.1926	pow.Pszczyna	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
13.	Malkowski Edmund	24.10.1921	Łagiewniki pow. Katowice	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
15.	Mnich Franciszek Antoni	10.01.1922	Katowice	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	Brak danych	Brak danych
16.	Olszyna Antoni	01.06.1912	Wyry, prawd. Bromboszcz Antoni	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	brak danych	brak danych
17.	Pałka Paweł	22.05.1907	Wisła Wielka, prawd. Krawiec P.	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	brak danych	brak danych
18.	Paździor Józef	1921		Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	2006	Chorzów , Cm. Par. M. Magd. F/7/35
19.	Poloczek Karol	04.11.1925	Czechowice	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	04.11.1984	Cm. Par. Czechowice - Dz. S.G//2/20
20.	Wróbel Leonard	12.04.1920	Radzionków pow. Tarnowskie Góry	St.Strz. 9 Bat. Strzelców Karp.	brak danych	brak danych
21.	Wyciszczok Paweł	01.01.1919	Chorzów	Strz., 9 Batalion Strzelców Karp.	brak danych	brak danych

1.Ryszard Kazimierz Lewański, I giorni della Liberazione, il 2 Corpo d'Armata polacco in Romagna e a Bologna, 1985.

JAN SZOŁTYSEK

1. Wspomnienia żołnierzy „ W rocznicę zdobycia Bolonii” wydane przez 3 Brygadę Strzelców Karpackich 21 kwietnia 1946 roku
2. Historia 10 Pułku Artylerii Ciężkiej na tle walk II Korpusu Polskiego w drugiej wojny światowej. S. Maż, Londyn, 1978
3. Sprawozdanie z działania artylerii 2 Korpusu w bitwie o Bolonię, P. Weingertner, Łódź 2013

BITWA O BOLONIĘ W PAMIĘTNIKU WIKTORA SZOŁTYSKA I NIE TYLKO

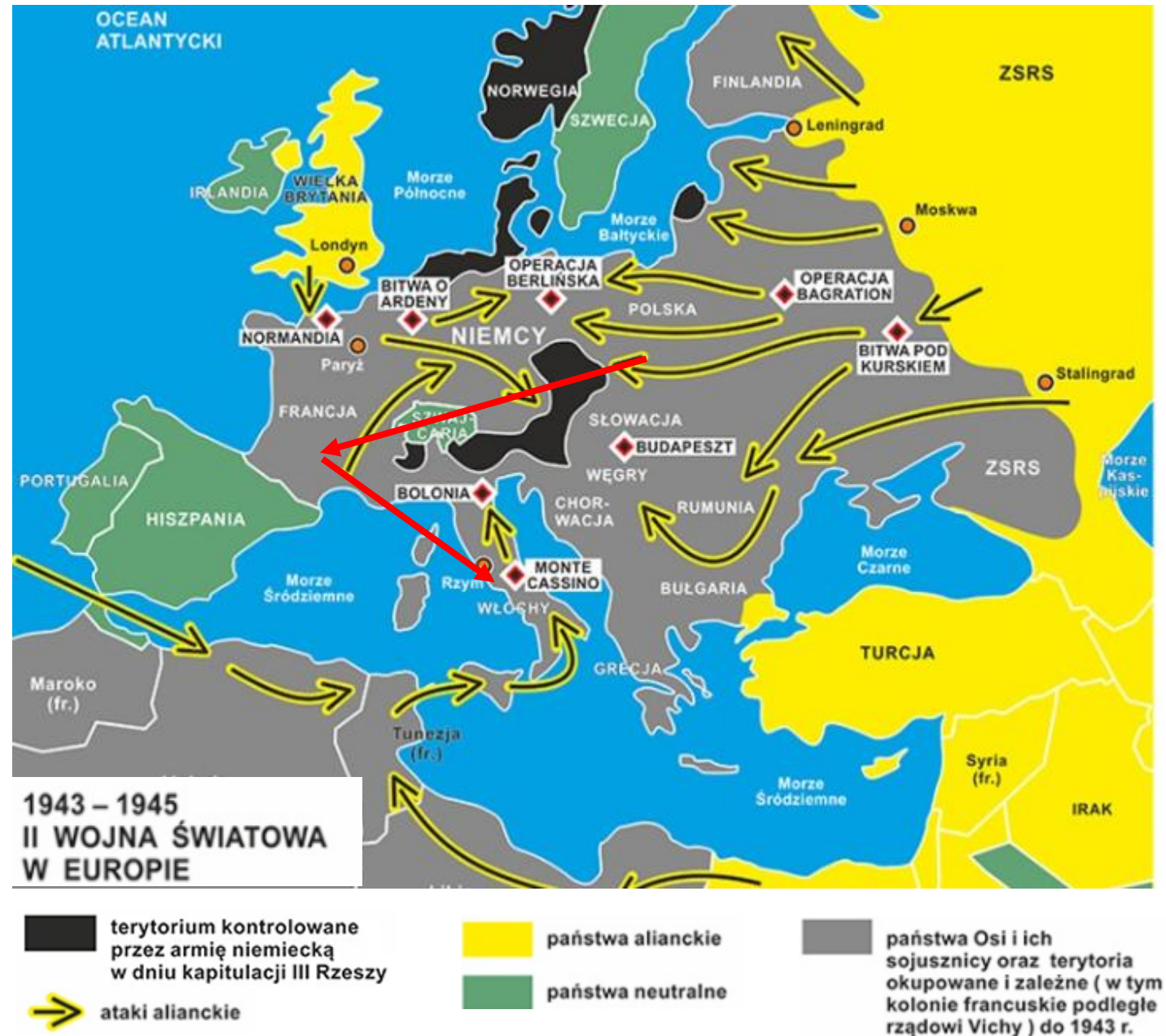
DROGA WIKTORA NA FRONT

Wiktor Szoltysek - Antibes/Francja XI/1943

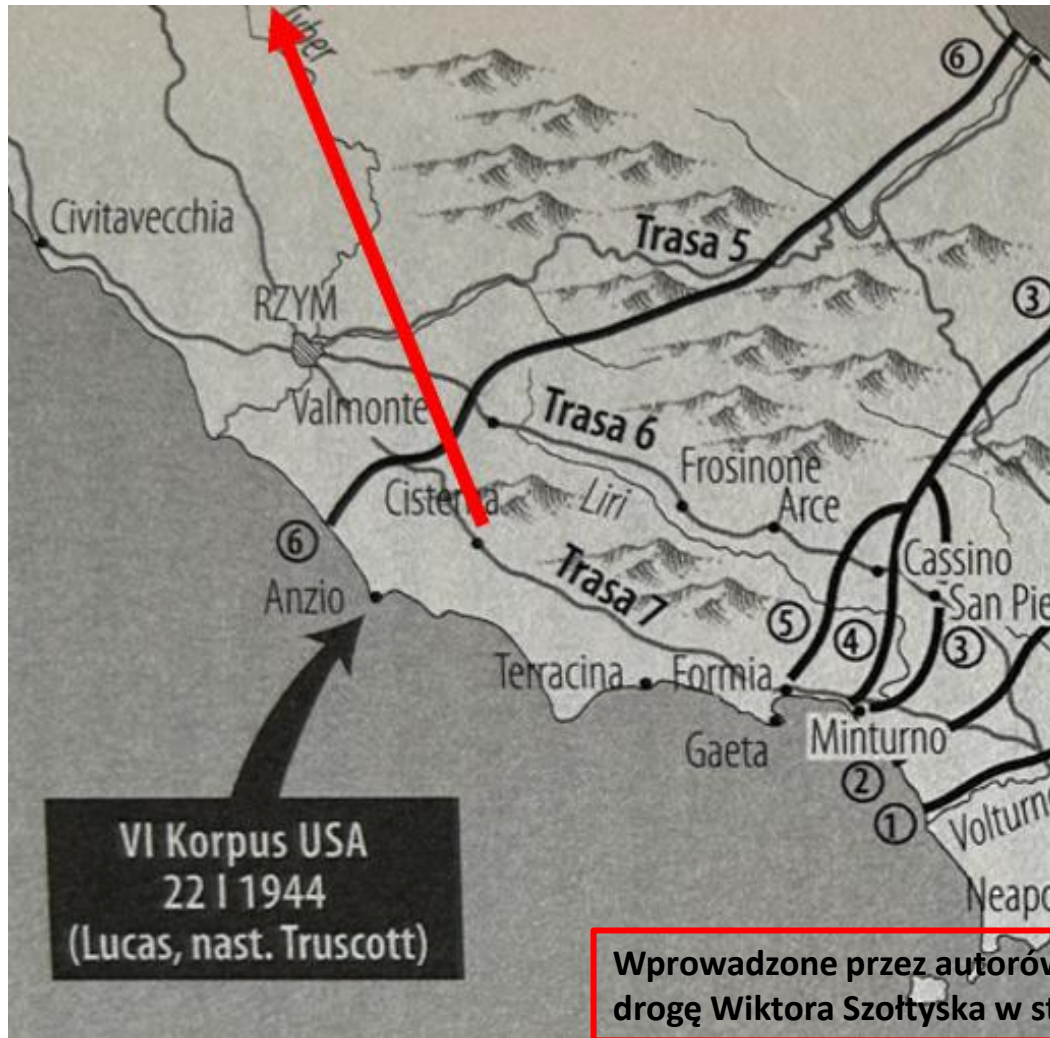

Gostyń/Mikołów/Katowice/Drezno
Antibes/Marsylia/Bracciare/Cisterna

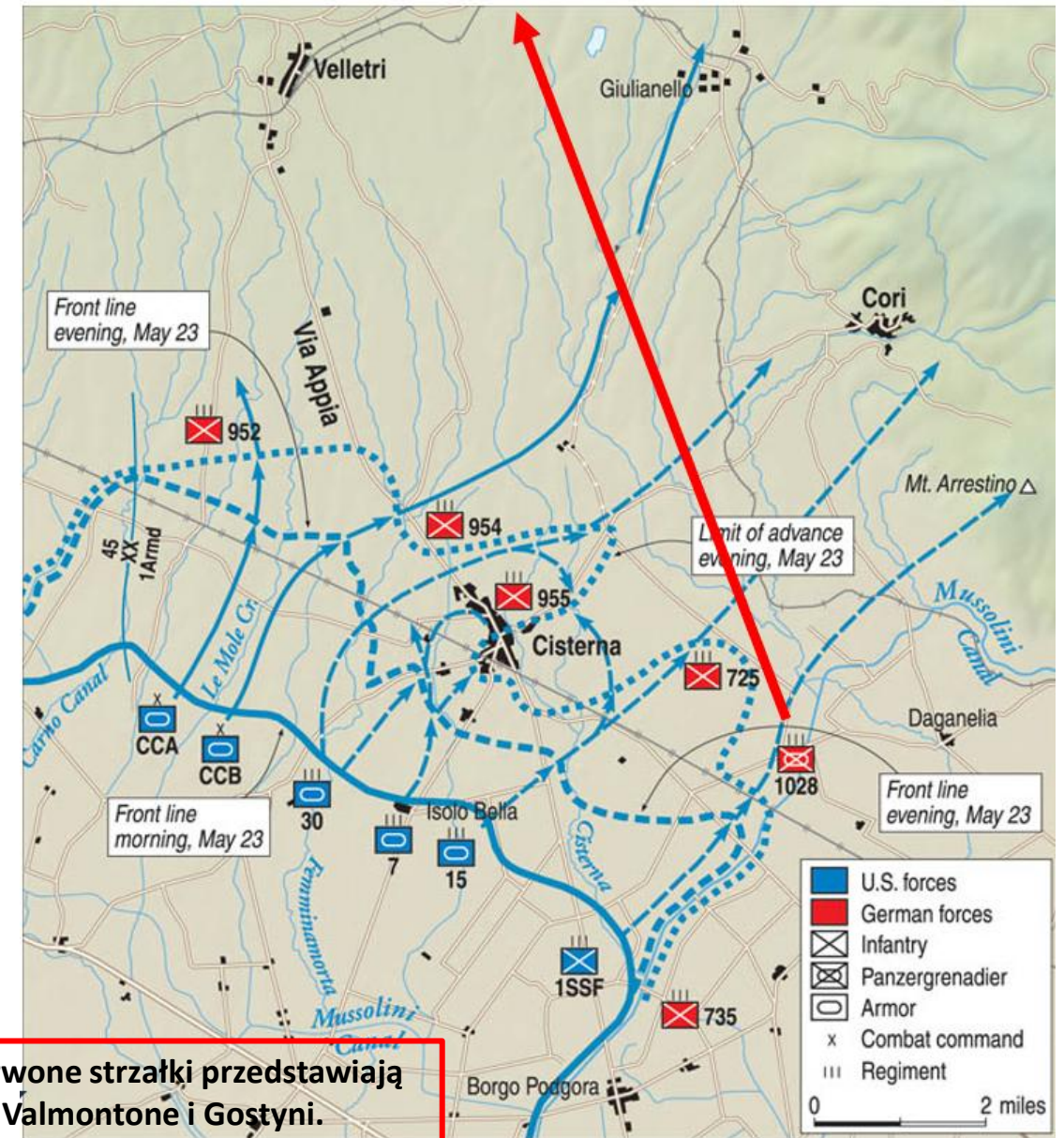

*https://www.tyflomapy.pl/2__1943-1945_II_wojna_swiatowa_w_Europie.html

22 MAJ 1944: SZCZĘŚLIWY URLOP WIKTORA PODRÓŻ: CISTERNA – VALMONTONE – GOSTYŃ

Wprowadzone przez autorów czerwone strzałki przedstawiają drogę Wiktora Szoltyśka w stronę Valmontone i Gostyni.

Mapa ilustrująca region między Cisterną, a Monte Cassino, za: P. Caddick - Adams, Monte Cassino - piekło dziewięciu armii, Kraków 2021., str. 49.

Kierunki natarcia wojsk amerykańskich na Cisterne w dniu 23.05.1944 roku, dostęp: <https://warfarehistorynetwork.com/article/key-to-the-eternal-city/>.

WEDRÓWKA WIKTORA KIERUNEK MATERA I PREDAPPIO

Region Basilicata, położony w sąsiedztwie portu w Bari, stanowił zaplecze logistyczne, szkoleniowe i szpitalne 2 Korpusu Polskiego.

Szlak Wiktora Szołtyśka z Castelfiorentino przez Materę do Predappio (zielone strzałki) naniesiony na mapę działań 2 Korpusu Polskiego w kampanii włoskiej; mapa za: Zbigniew Wawer, „Złowieszcze linie Kesselringa”, Rzeczpospolita 03.10.2009.

1 STYCZEŃ 1945 - MSZA NOWOROCZNA Z GEN. W. ANDERSEM

Predappio: grudzień 1944, generałowie Mark Clark (z prawej), Richard McCreery (w środku), Władysław Anders (z lewej)

Dziennik Wiktora Szottyska

18 grudzień 1944 r. - Predappio

27 lutego 1945 r. Wiktor przydzielony do 10 Pułku
Artylerii Ciężkiej 2 Korpusu Polskiego

Predappio 7.1.1945.

Msza św. noworoczna odbyła się dla żołnierzy w kościele w Predappio. Kościół był wypełniony po brzegi żołnierzami wszystkich nacji. Brał nawet w niej udział gen. Anders i dwóch innych niemieckich generałów. Wybraliśmy się w ówczesną na pomechach do Meldoli. Z autem zrobiliśmy przelot między górami biegnącą drogą.

PRZED BITWĄ

Wiktor Szoltysek i Józef Nowak
przy brytyjskich armatach BL Medium
Gun kalibru 140 mm (5,5 inch)
za które byli odpowiedzialni

KIERUNEK NATARCIA 10 PAC NA BOLONIĘ*

W. Szołtysek –
pamiętnik:
21.03.1945 -
Fiurmana - Forli -
Sarna - Sant' Andrea
03.04 – 19.04.1945 -
Solarolo - Predappio
- Sasso Morelli -
Imola - Castel San
Pietro

*Mapa za:
„Historia 10 Pułku
Artylerii Ciężkiej na
tle walk II Korpusu
Polskiego w drugiej
wojny światowej. S.
Maż, Londyn, 1978”,
str. 130

Sant' Andria 9. IV.

Tram okrutem rozkaz, by jeszcze
raz poproszono wszystkie oddziały.
Potem wywołano oddziały rozka-
zy do oddziałów. Wówczas

takie masę czołgów, które przy-
jechały na stanowiska wyjściowe.
Gwidołery to niechybnie o natarciu
fakt około godziny 2-iej zaczęły

się falami pojawiać nasze bojowce.
Niemiecki ogień zapoczątkował
bardzo silny, jednak żołnierze za-
częły satkiew. Także siewstać nad
naszymi czołgami. Widziałem jak
jechała z naszych maszyn postrza-
w, korkociąg, trafiona wielokrotnie
naciśnięciem upła. Piloci zolotali

PIERWSZY DZIEŃ BITWY

Dziennik Wiktora Szoltyjska 9.4. 1945
na południe od rzeki Senio

Powrót żołnierzy 3 DSK z patrolu na południu od rzeki Senio

SANT ANDREA 9.4.1945

wyskożyć i ich białe płachty spadochronów struga jeszcze widniały w powietrzu. Prędko zaczęły spadać na stronę upła. Tęże tomatorowych bombowców idą nieustannie jedna za drugą prowadząc „kryta” robotę. Głuche piekło robi się na drugiej stronie. Często rozlega się oleśnienie bomb, coraz po coraz buchnie w niebo stur ognia, huk, że cel został trafiony. Nad frontem widać tylko kurz i dym, słychać warkot

Dziennik Wiktora Szpłtyska cd.

„Na frontem widać tylko kurz i dym” (Wiktor Szpłtysek)

silnikach samolotowych i jeden huk
ciężkiej broni... Na nas też przysła
kolej. Przełaliśmy prawie bez przerwy
do rana dnia następnego.

Sant Andrea 10. IV.

Mato spałem w nocy, pocieszał się ba-
rako to było morderczym. Rano
przestala strzelać artyleria a na
jej miejsce pojawił się samolot.
Naolatują falami bez przerwy
niebo na północy stało się mętne
i przysyła bombami piasku.

W nocy odlatywały karole dymu około
trzydziestu pocisków. Takiego ognia je-
szcze nie słyszałem. Nie chciałem
być w skórze przeciwnika. Dążyć
do zniszczenia i obrażenia nie nawalać.
Bo to, nie bardzo przyjemne
robić na wysięgi pod gradem
kul ognia nieprzyjacielskiego.

SANT ANDREA 10.4.1945

Dziennik Wiktora Szoftyska

Stanowisko bojowe jednostki Wiktora w czasie walk pod siatką
maskującą: za: „Po obu stronach frontu”, W. Szoftysek, str. 154

177
45
Kupck

A black and white photograph showing a military vehicle, possibly a jeep or light truck, crossing a small, temporary bridge over a river. The bridge is made of wooden planks supported by a metal truss structure. Another vehicle is following behind it. Spectators are visible on the bank, and tall, thin trees are in the background.

Przejazd przez rzekę w czasie natarcia na Bolonię

Solarolo 13. IV.
Front przesuwał się znowu dalej.
Wzleciała się co chwile, gdy tymczasem
inne pułki idą naprzód.

Solarolo 14. IV.
Topografia nagle zmienia stanowiska.
Tymczasem pierwsze dni było nieważne
i nie było niczego jednak. Jakosi
wreszcie poszli i wyjeżdżamy po
wyboistej drodze, porętej poci-
skami, by znowu posunąć się
o kilka kilometrów naprzód.
Okolo godz. 4ej wyjeżdżamy na no-
we stanowiska.

Mordano 15. IV.
Pojechałem po sprzęt optyczny do W. A. H.
W Predappio go nie zastaliśmy, więc
pojechaliśmy go szukać. Wreszcie
znaleźliśmy blisko Faenza. Zaprojektowałem
swoje rzeczy, by pojechać na obiad do

Dziennik Wiktora Szottyska 13 /15.4.1945

Generał Klemens Rudnicki, zastępca dowódcy 5 Kresowej
Dywizji Piechoty i major dypl. Florian Porębski, szef sztabu
3 Brygady Strzelców Karpackich, kwiecień 1945 r.

za: "2 Korpus Polski". Z. Wawer, T. Kondracki, M. Skotnicki, str. 229.

Pod Imolą 17. IV. 45

Budzę się pod ostrymi promieniami
słońca, które świeci mi w same
oczy. Nie sposób spać. Rowina,
na której się obecnie znajdujemy
fornie w zieleni. Długa trawa
i zboże, wzdół drzew owocowych,
siniadła o dobrej glebie. Zabiło-
wań bardzo mało. O wojnie
świadczą jedynie głębokie lej-
e bomb znajdujących się w po-
bliżu i górze niegłęboko wgnęty
pocisków. Poratym obsługi zaku-
rzone paszce naszych czterech
dział, których ja jestem opiekunem.

Castel Sant Pietro 18. IV.

Powódka o godzinie 4-tej i "odboj".
Wyjeżdżamy jeszcze w ciemnościach
Tęży blasku pierwszych promieni
słońca zajeżdżamy na nową

Dziennik Wiktora Szoltyska 17/18.4. 1945 „Pod Imolą”

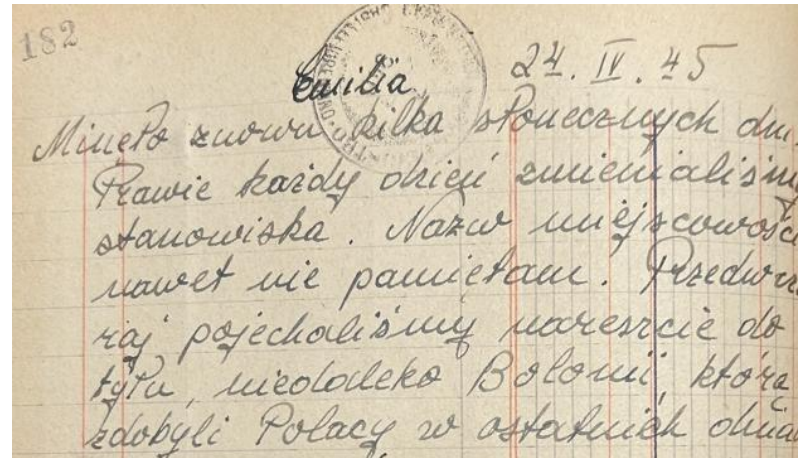
„Poza tym długie zakurzone paszce naszych czterech dział,
MK 3 kal.140 mm których jestem opiekunem”. (Wiktor Szoltyszek)

KS. RAFAŁ GRZONDZIEL 21.4.1945*:

„ W tym czasie niosę dużą chorągiew, by zawiesić ją na najwyższej wieży Torre degli Asinelli. Znowu salwy i świszczą kule. Lecz trzeba iść. Przyciskam chorągiew do piersi i biegnę. Zawieszam po chwili, choć przestrzeloną, lecz zwycięską flagę Polski. Odtąd łopocze ona na 104 metrowej wieży na znak, że Polacy zajęli miasto, pierwsi do niego wkraczając. Faszyści nie dają za wygraną. Dwa razy jeszcze otwierają ogień z broni maszynowej na balkon, gdzie stoimy i sieką niemiłosiernie. Jest godzina 8.10 ”.

*Wspomnienia żołnierzy „ W rocznicę zdobycia Bolonii” wydane przez 3 Brygadę Strzelców Karpackich 21 kwietnia 1946 roku

Dziennik Wiktora Szoftyska 24.4.1945
Informacja o zdobyciu Bolonii

**BOLONIA
3 MAJ 1945
DEFILADA
ZWYCIĘSWA
2 KP***

* "2 Korpus Polski". Z. Wawer,
T. Kondracki, M. Skotnicki, str.
269

**BOLONIA
3 MAJ 1945
DEFILADA
ZWYCIĘSWA
2 KP***

* "2 Korpus Polski". Z. Wawer, T. Kondracki, M. Skotnicki, str. 269

Piazza di Agosto w Bolonii, 4 maja 1945 roku.
Wiktor Szofłysek z Tadeuszem Talarczykiem z Katowic,
za: „Po obu stronach frontu”, W. Szofłysek ,str. 155.

183
Emilia 28. IV
Polpyta się zuna sw. za poległych na-
szego pułku. Następnie pogadanka
na tematy bierące. Istotnie
dłui przyniósł tyle nowości
i zwycięstwo Aliantom, że trudno
wierzyc. Niedługo skończy się wo-
jna z Niemcami. Co będzie dalej?
Dla nas kampania włoska jest
prawdopodobnie skończona.
Może wkrótce wyruszymy w
inne strony...

Emilia 29. IV.

Dzisiaj przypada 42 rocznica wstąpienia
mego kochanego ojca. Zwykle
składaliśmy mu w domu życzenia.
Teraz może je zastać w przestępie
jednak bli o nich nie wie.
Może pomyśli dziś o swoim synu,
przypuszczając najgorsze...

Dziennik Wiktora Szoltyska 28/29.4.1945 koniec wojny/urodziny taty

29 kwietnia 1945 r. w Casercie -
bezwartunkowa kapitulacja wszystkich wojsk
niemieckich we Włoszech.

Z pamiętnika Wiktora Szoltyska:

„Co będzie dalej?...

Dla nas kampania włoska jest prawdopodobnie
skończona.

Może wkrótce wyruszymy w inne strony...

[...],

choć droga do wolnej ojczyzny może
po różnych nas jeszcze prowadzić
manowcach”

Dziękujemy